

P. Angelo Secchi.

Letos, 26. februarja, je preteklo petindvajset let, ko se je po širnem svetu raznesel glas, da je umrl tiste dobe največji učenjak, jezuit Angelo Secchi. Evropski in ameriški, katoliški in liberalni časniki so peli slavo katoliškemu redovniku, ki je astronomiji odprl nova pota. Za njim so žalovali učenjaki celega sveta. Le enega fanatičnega sovražnika je imel blagi mož, do smrti ga je žalila in preganjala framasonska italijanska vlada iz sovraštva do katoliške cerkve. To satansko sovrašтво je spravilo učenega moža v prerani grob. Petindvajset let kraljuje njegov duh nad zvezdami, nad božjim stvarstvom, a njegovi sovražniki tudi po njegovi smrti niso mirovali. Svet so hoteli prepričati, da je bil Secchi liberalnega duha, da je prišel v svojih knjigah v nasprotje s katoliškimi nauki. Ni se jim posrečilo; svet je poznal značajnega učenjaka. P. Angelo Secchi s svojimi deli bo pričal celo prihodnost: Veda je od Boga, veda vodi k Bogu.

P. Angelo Secchi.

Slavni zvezdoznanec se je rodil l. 1818.¹⁾ na praznik sv. Petra in Pavla v laškem mestecu Reggio, v provinciji Emilija. Pobožni in pošteni stariši so bili meščanskega rodu. Mladega in nadarjenega dečka so izročili jezuitom v vzgojo in pouk. V jezuitskih šolah se je učil klasičnih in modernih jezikov. Pridno je prebiral stare klasike, na pamet je znal Danteja in Vergila. Ognjevitemu in ukaželjnemu mladeniču se je jel odpirati svet na vse strani, vablivo se mu je smehljaj. Mladi Secchi pa je svet preziral; že kot petnajstletni mladenič je bil prepričan, da sta si vera in veda sestri. Tega prepričanja je ostal do smrti; še nad njegovo rakvijo so se lesketale besede: „Deus sapientiae fons, Deus scientiarum auctor. A Te principium, ad Te finis.“

¹⁾ Prim. Hammerstein: Charakterbilder aus dem Leben der Kirche.

Secchi je hotel poiskati svojemu srcu miru pri jezuitih. Petnajst let star je stopil v njihovo družbo, v katero ga je le božja previdnost pripeljala. Tu si je nabral zakladov učenosti, je dobil trdno podlago, na kateri je zidal do smrti.

Jezuitski učni red je Secchi-ju veliko pripomogel k njegovi slavi. Pri jezuitih se je učil modroslovja, ki je podlaga vsem vedam, v tesni zvezi pa z naravosloveskimi vedami. Bil je modroslovsko izobražen, modroslovje ga je obvarovalo one teme, v kateri tavajo moderni učenjaki. Izuril se je tudi v matematiki, brez katere bi Secchi nikdar ne bil postal Newton 19. stoletja. S strastjo se je učil, čutil se je domačega v ti stroki kakor v svoji rojstni hiši.

Predstojniki so opazili v Secchi-ju nenavadno nadarjenost. Postavili so ga za repetitorja matematike in fizike na zavodu plemenitašev in v rimskem kolegiju. Leto pozneje pa je že poučeval fiziko na jezuitskem kolegiju v Loreti. Čas od l. 1844. do l. 1848. je posvetil bogoslovskim vedam. Tudi kot bogoslovec se ni ločil od svojih drugih priljubljenih ved. Neumorno se je zabaval z matematiko in se pečal z magnetizmom. L. 1847. je objavil svoje prve spise. To je bil prvi korak na pot, ki ga je pripeljala med največje učenjake.

L. 1848. je na Laškem izbruhnila vstaja. Jezuitje so bili pregnani, papež Pij IX. je moral bežati iz Rima. Secchi je spremljal svojega učitelja in prijatelja de Vico v London, kjer je dokončal bogoslovsko nauke. Iz Londona so ga predstojniki poslali na jezuitski konvikt Georgetown v Severno Ameriko, kjer je predaval matematiko in fiziko.

Pot Secchijevega znanstvenega delovanja so zarisali trije možje, v oni dobi znani vsem učenjakom: slavni zvezdoznanec in vodja Gregorjanske zvezdarne v Rimu, jezuit de Vico, profesor fizike in kemije, jezuit Pianciani, in kapitan ter slavni meteorolog Maury. S poslednjim se je seznanil v Ameriki. Ti trije slavni možje so vplivali na Secchi-ja. V njem se je uresničilo, da je učenec zrcalo svojega učitelja, v sebi je združil svoje tri učitelje, da, v kratkem času jih je celo prekosil.

Med tem je umrl v pregnanstvu slavni de Vico. Njegova zadnja volja je bila: Secchi naj postane vodja rimske zvezdarne. L. 1849. je bil poklican v Rim, kjer je prevzel vodstvo zvezdarne. Liberalna „Kölnische Zeitung“ piše ob njegovi smrti: „Ko je prevzel zvezdarno, je bil še nepoznan med učenjaki. Dvomili so, bo li vreden naslednik jezuita de Vico.“ Ni minulo par let, in rimska zvezdarna je zaslovela pod Secchi-jevim vodstvom po vsem svetu.

Secchi je našel zvezdarno v slabem stanju. Zvezdarna ni bila zidana na trdnem temelju in tudi ni imela modernih instrumentov. Pri vsaki zvezdarni pa je prvi pogoj, da je trdno zidana, stebri; na katerih stojé daljnogledi, morajo biti vzdani globoko v zemljo. Če nima zvezdarna trdnih temeljev, vpliva na daljno-

gled vsak voz, ki mimo drdra; v taki zvezdarni je nemogoče opazovati. Secchi je hitro spoznal te nedostatke, in se je s tem večjo vnemo lotil astrofizike, ki se peča z naravo nebeških teles. Delal je neutrudljivo dan in noč. Po dnevi je opazoval sonce, po noči mesec in zvezde. Opazoval je Saturnov obroč, izračunal, v kolikem času se zavrti danica okoli svoje osi, prišel je do zaključka, da sonce obdaja neko ozračje, brez katerega bi sonce na zemljo oddajalo desetkrat večjo gorkoto. Vse to je v novjšem času potrdila spektralna analiza. L. 1851. je prvič fotografiral solnčni mrk. Od tega časa se je vadil v fotografiranju sonca in meseca.

Posebne zasluge si je pridobil Secchi s tem, da je v Rimu izboljšal cerkvene in mestne ure. Za časa Pija IX. je bila na Laškem še stara navada, da so šteli čas od solnčnega vzhoda do zahoda. Dan kakor noč so delili v dvanajst ur. Odtod so bile po leti dnevne ure daljše kakor ponočne, po zimi nočne ure daljše od dnevnih. To starodavno navado, ki je vsestransko neugodno vplivala, je odstranil Pij IX. Vpeljal je srednoevropski čas, po katerem se štejejo ure od polnoči do polnoči. Po Secchijevem nasvetu je napravil papež na Angelskem gradu kovinsko ploščo, ki je vsako poldne zdrnila po drogu. V trenutku, ko je stopilo sonce v meridian rimskega mesta in je bila ura dvanajst, je strel iz topa naznanil poldne. Ta način so kmalu vpeljali po vseh večjih evropskih mestih.

V tem je začel Secchi premišljevati, kako bi sezidal novo zvezdarno. Že njegova prednika, p. Boscovich in de Vico, sta bila izdelala načrt. Secchi ga je ostvaril s svojo železno voljo. Za idejo je pridobil papeža in svoje tovariše. Pij IX. in jezuitje iz bogatih rodov so mu prihiteli na pomoč z bogatimi darovi. Jezuit de Rosa je na svoje stroške naročil velik, dragocen daljnogled, ki ga je trdka Merz v Monakovem naredila za polovično ceno. Za zvezdarno je odločil Secchi trdno zidano cerkev sv. Ignacija, na katero je dal sezidati veliko kupolo. V enem letu je bila dovršena zvezdarna, ki se lahko kosa z vsako drugo na svetu. Ta zvezdarna je nevenljiv spomenik Secchijeve pridnosti, vztrajnosti in železne volje. Lep simbol je za harmonijo med vedo in vero.

Z novimi daljnogledi je sklenil Secchi rešiti celo vrsto nerešenih vprašanj. Sedem let je pregledaval dvozvezdja in prišel do lepih uspehov. Opazil je,

da se tudi nepremičnice sučejo okoli svojih solncev, kakor mesec okoli zemlje. Že na stari zvezdarni se je vsega posvetil astrofiziki, še z večjo gorečnostjo se je lotil tega nerazoranega polja v novi zvezdarni. Opazoval je Saturna in njegov obroč. O naravi tega obroča je postavil teorijo, ki so ji njegovi tovariši ugovarjali, v novjšem času pa so jo strokovnjaki potrdili. Na Martu je prvi opazil dva prekopa. Opazoval in fotografiral je posamezne oddelke meseca. O njegovi naravi je spisal več imenitnih razprav.

Secchijev ljubljenelec na nebu pa je bilo sonce. Ni ga bilo na njem pojava, ki bi ga ne bil opazil z daljnogledom, ga razložil in opisal. O solncu je napisal največ razprav, o njem je l. 1875. izdal krasno knjigo „Le soleil“ (Solnce). L. 1860. je šel na Španjo, kjer je na 725 metrov visoki gori opazoval in fotografiral popoln solnčni mrk. Krasno popisuje oni prizor, ko je tema pokrila zemljo. Izvrstna je bila fotografija solnčnega mrka. Ž njo je ovrget vse solnčne teorije tačasnih učenjakov.

Cele dneve je opazoval sonce. Pa tudi po noči ni miroval: opazoval je zvezde. Izumil je spektroskop, ki ga dandanes opisuje vsaka boljša knjiga. Ž njim je dokazal, da se tudi na zvezdah nahajajo iste snovi kakor na zemlji, da je svet enoten, da je moral biti Mojzes navdihnjen od Boga, ko je opisaval stvarjenje sveta. Pridno je opazoval komete po zgledu svojega učitelja de Vico, ki je bil eden izmed najboljših tozadevnih opazovalcev. Secchi je zasledil v nekaterih kometih po dva in po več jeder. Iz tega je razvil teorijo, ki se je v novjšem času potrdila, trditev namreč, da so zvezdni utrinki ostanki kometov.

Od svojih učiteljev de Vico in Piancianija je Secchi podedoval fiziko in astronomijo, od svojega tretjega prijatelja Maury pa si je nabral dolgoletnih vremenskih izkušenj. Maury je bil več let kapitan. Vedno je potoval po morju in vedno je opazoval vreme. Na podlagi svojih izkušenj je odkril več vremenskih zakonov in postavil teorijo, katero je Secchi dalje razvijal. Meteorologija, veda, ki uči, kako se iz zračnega tlaka, iz temperature, iz zračne vlage, iz vetrov napoveduje vreme, je bila takrat še v povojih. Secchi pa jo je s pomočjo svojega meteorografa povzdignil na tako visoko stopinjo, da je dva dni naprej napovedaval viharje in nevihte in italijanske luke brzojavno svaril pred nevarnostimi. Koliko ljudi je rešil smrti, ve le Bog!

(Konec.)

klopedija podajala nauk o slovanskih jezikih iz preteklosti in sedanjosti, o slovanskih slovstvih in umetnostih, o zgodovini omike, o narodopisu. Slovanska enciklopedija bode obširna kakor je obširen slovanski svet in se bode izdala v ruskem jeziku. Zalagateljica bode ruska znanstvena akademija.

Število izdanih knjig v Petrogradu. Za pol leta (od 1. januarja do 1. julija) lanskega leta se je izdalo v Petrogradu veliko število knjig: pod 1699 naslovi 7,572.220 iztisov. Omeniti treba, da Petrograd, kar se tiče tiskovnih razmer, stoji v Rusiji na prvem mestu. Izmed tega števila knjig je izšlo: leposlovnih 1,977.911 izt. (Na izdajo Gogolovih spisov pripada 1,070.100 izt.). Znanstvene knjige so izšle v 3,348.142 izt. Knjige za ljudske šole so izšle v 1,633.993 izt. Drugih knjig je izšlo 438 v 1,236.167 iztisih.

Nietzsche v Rusih. „Russkoje Bogatstvo“ je objavilo Gelbrotov članek „Nietzsche in Gorkij“, v katerem primerja pisatelj nazore ruskega leposlovca in znanega nemškega filozofa. „Mir božji“ je objavil podoben članek Kejzinov „Dostojevskij in Nietzsche“,

P. Angelo Secchi.

(Konec.)

Na stari zvezdarni je postavil Pij IX. magnetiški observatorij. Veliko truda je stalo, da so odstranili iz poslopja vse železo, ki vpliva na magnet, in vse nadomestili z lesom. Pij IX. je ponudil Secchiju v znanstvene poizkuse 40 milj dolgo žico, s katero je opazoval neutrudljivi učenjak, kako električni toki vplivajo na magnet. Njegova največja zasluga pa je njegov meteorograf. Meteorograf je orodje, ki samo od sebe od minute do minute piše na papir zračni tlak, temperaturo in množino vlage. Česar bi deset opazovalcev ne storilo, opravi meteorograf sam. Secchijeva iznajdba je bila razstavljena na pariški razstavi. Na razstavi so mu priznali veliko zlato svetinjo, ki mu jo je pripel na prsi Napoleon III. v navzočnosti avstrijskega in braziljanskega cesarja, belgijskega in pruskega kralja. Napoleon ga je imenoval častnikom častne legije, v Braziliji je dobil za izvenredno iznajdbo svetinjo zlate rože.

Če hoče zvezdoznanec opazovati solnce, mesec in zvezde, in določiti na nebu, kje stojé, mora tudi vedeti, kje na zemlji stoji njegova zvezdarna. Tudi Secchi je natanko hotel določiti kraj svoje zvezdarne. Že njegov prednik Boscovich je meril meridijan ob rimski cesti Via Appia. Secchi je njegovo delo nadaljeval in v šestih mesecih dovršil. Vsled tega so ga leta 1868. poklicali celo v komisijo za merjenje meridijana v srednji Evropi.

Secchijeva učenost je jela sloveti po vsem svetu. Laška vlada bi ga bila rada pridobila zase. Ponujala mu je mesto profesorja astrofizike in meteorologije na rimski univerzi „Sapienza“, kar je pa značajni Secchi odklonil. Ponujali so mu vodstvo nad vsemi

laškimi zvezdarnami, obljubovali mu celo senatorsko čast. A Secchi se ni dal vjeti v framasonske zanjke. Zato ga je jela vlada sovražiti in praganjati. Vlada, ki je oropala papeža njegovih dežel, ki je zaprla samostane in pregnala redovnike, tudi ni prizanesla jezuitom v rimskem kolegiju. Polastila se je poslopja, dovolila jim je pa stanovati v temnem skrajnem delu, kjer je imel Secchi svoj magnetiški observatorij. A tako ni smelo in ni moglo ostati dolgo časa. Framasoni so iskali povoda, da bi jezuite iztirali. Povod so kmalu našli.

L. 1872. je bila v Parizu mednarodna konferenca, ki naj bi določila metersko mero. Secchi, največji učenjak, se je te konference udeležil in se je imenoval zastopnika papeževe vlade. Laška vlada se je čutila užaljeno in je zahtevala, naj se Secchi izključi iz konference. Učenjaki svojega tovariša niso mogli tako žaliti in so vplivali na Secchija, da se je imenoval zastopnika apostolskega stola. S tem pa laški fanatiki niso bili zadovoljni in so svojo zahtevo ponovili. To je komisiji vendarle jelo presedati: da je bil mir, so izključili italijanske zastopnike.

Tega udarca ohola laška vlada ni mogla pozabiti. Začela je praganjati Secchija. Izključili so ga iz akademije „dei Nuovi Lincei“. To akademijo je obnovil Pij IX., in Secchi ji je več let predsedoval. Pijemontezi pa so se polastili njenega premoženja in akademijo spremenili v kraljevo akademijo; Secchi in druge njemu zveste ude so izključili. Bil je Secchi tudi ud družbe „Collegio filosofico“. Kot tak je imel pravico do pokojnine, katero pa mu je laška vlada odrekla.

L. 1873. se je začelo za Secchija novo trpljenje. V zbornici so predlagali zakon, naj se jezuitje razdružijo. Zakon je bil sprejet. Vlada se je polastila celega poslopja rimskega kolegija in premoženja in je jezuite s silo iztirala. Pijemonteški biriči so vdrli tudi v zvezdarno, a Secchi se jim je odločno uprl. Nad tem nasilstvom se je zgražala vsa omikana Evropa. Vlada se je zbala in je Secchiju dovolila, da sme ostati, a v kakšni službi? Bil je ločen od svojih tovarišev, vodja papeževe zvezdarne se ni smel imenovati, tega bi vlada ne prenesla, uradnik pijemonteške vlade pa Secchi ni hotel biti. Vdal se je usodi in mirno trpel v svojem srcu. Pustili so mu le še magnetiški observatorij, zakaj vladó je bilo vendar le sram, slavnega nčenjaka s silo iztirati in ga brez kruha postaviti na cesto. Le Evropi se je zahvaliti, da je Secchi umrl v Rimu in ni trpel v pregnanstvu.

V tem trpljenju je iskal tolažbe le še v mislih na smrt. Vsled naporenega dela, bridkosti in žalosti so jele pešati njegove moči. Skrb, kaj bo z zvezdarno po smrti, mu ni dala miru. L. 1876. je začel tožiti svojim prijateljem, kako hitro mu pešajo oči in ginejo telesne sile. Vsa večja dela je moral prepustiti svojim tovarišem; on jih je le še nadziral. A

tudi bolan ni mogel biti brez dela. Delati mu je bilo kakor prirojeno. V tem času svoje bolezni je v temnem mrzlem kotu kot jetnik opazoval, odkril in spisal več, kakor kdaj prej. Spisati je hotel novo knjigo: „Rimsko meteorologijo“. Že je začel prve strani, ko ga je položila bolezen na posteljo. Ni končal svojega dela.

Med boleznijo ga je bruseljska akademija povabila na predavanje. Secchi je ponudbo z veseljem sprejel, a zdravniki so mu odločno prepovedali podati se na pot. Moral se je vdati in bridko je tožil: „V Rimu smo že toliko izgubili, da se bojé z meno

novembra, ko je zatopljen v misli sedel v samotni sobi sredi svojih knjig. Nenadoma ga obišče menih. Bil je jezuit Denza, Secchijev naslednik, ki ga je ljubil kakor svojega brata. Razveselil se ga je Secchi in mu je začel tožiti svoje bolečine. Vtem pride brzjav: „Dunajski zvezdoznanec Karol Littrov je umrl.“ Smehljaje pogleda Secchi prijatelju v oči in reče: „Zdaj pride vrsta na me.“ Vdal se je v božjo voljo in mirno trpel neznosne bolečine. Prijatelji, ki so ga obiskovali, so bili večkrat do solz ganjeni. Vselej jih je prosil, naj mu odpusté, če je koga kdaj razžalil.

Župna cerkev v Kočevju.

izgubiti edino to, kar nam je še ostalo.“ Neizrečeno se je bal za zvezdarno in svoje daljnogled, kaj se bo ž njimi zgodilo po njegovi smrti. In kako tudi ne? Sedemindvajset let je živel v tej zvezdarni, za njo je delal, za njo je žrtvoval vse svoje moči. In kdo naj popiše njegov nemir, kadar je pomislil: vse to bo padlo v roparske roke...

Sredi 1. 1877. se mu je bolezen jela hujšati. V želodcu so ga napadale hude bolečine. Zdravniki še niso spoznali nevarnosti, četudi so vsa znamenja kazala, da je pomoč brezuspešna. Užival je le tekočine. Jel je resno misliti na smrt. Bilo je meseca

Vse je trla skrb, kaj bo po njegovi smrti z zvezdarno. Secchi je pisal zadnje pismo kralju Humbertu in ga prosil, naj po njegovi smrti prizanese zvezdarni. Kralj je obljubil, Secchi se je utolažil in mirno je pričakoval smrti. Ko bi bil takrat vedel, kako malo je bila vredna kraljeva beseda, kako težko težko bi se bil ločil od sveta! Ni preteklo leto po njegovi smrti, ko so pijemonteški biriči vdrli v zvezdarno, v kraljevem imenu prijeli Secchijevega naslednika, jezuita Donza, in ga vrgli na cesto v istem času, ko je ista italijanska vlada Secchiju postavila spomenik na prijaznem Monte Pinciju.

Bolezen je napredovala. Zdravniki so mu svetovali, naj izpremeni zrak. Preselil se je v neko vilo blizu Florence, a srce ga je vleklo nazaj v Rim k prijateljem, h knjigam, k zvezdarni. Hotel je vse še enkrat videti. „Še ga vidim“, piše njegov učenec, „kako se je zadnjikrat opotekal po stopnjicah v zvezdarno; še ga vidim, kako je prijemal v roke svoje instrumente; še ga vidim, kako se je dotaknil daljnogleda, ki ga je z očeto vsko ljubeznijo imenoval: O moj Merzov daljnogled! Gledam ga, kako ginljivo se je za vselej poslovil od zvezdarne.“

Meseca januarja je legel. Zvezdoznanci, učenjaki, prijatelji so hiteli iz vseh krajev, da so slavnega jezuita tolažili in ga še enkrat videli. Svet se je ustrašil novice: Secchi umira. Dan za dnem so časniki prinašali poročila o njegovi bolezni.

Pij IX. se je zelo zanimal za bolnega Secchija. Imenoval ga je svojega sina, imenoval ga je vrednega sina sv. Ignacija. A papež Pij IX. je umrl dvajset dni pred njim. Hud udarec je bila za Secchija papeževa smrt. Tolažil se je: „Kmalu ga bom videl v nebesih. Pij je umrl, kmalu pridem za njim.“ Zadnje dni pred smrtjo se je pogovarjal le o Bogu in božjih stvareh. Večkrat se je izrazil, kako lahko in srečno umre, ker se je ves čas svojega življenja trudil le za božjo čast in slavo katoliške cerkve. 26. februarja je prisijalo solnce z vso svojo krasoto, kakor bi se mu hotelo še enkrat zahvaliti, da je odkrival njegove skrivnosti. Zvečer ob sedmih je mirno zaspal v Gospodu.

Bliskoma se je raznesla vest po vsej zemlji: Secchi je umrl. Zdaj je svet spoznal, kaj je izgubil s Secchijem. Pogreba so se udeležili kardinali, prelatje, učenjaki, akademije, plemenitaši, celo laški ministri, profesorji iz vseh krajev in brez števila ljudstva. Pokopali so ga 28. svečana na pokopališču S. Lorenzo fuori le Mura, kjer št. XXXVIII. kaže, kje slavni Secchi pričakuje svojega vstajenja.

Secchi je bil po svojem značaju kolerik. Razburila ga je često vsaka zapreka v znanstvenem raziskovanju in opazovanju. Takrat so trpeli njegovi tovariši. A hitro se je umiril in je prosil odpuščanja. Sicer je bil dobrega in prijaznega srca. S svojim ljubeznivim nasmehom je vsacega pridobil zase. Z obraza mu je sijal svet mir. Bil je odkrit in preprost. V obleki se mu je skoro kazala nekaka zanemarjenost. Z učenci je prijazno občeval. O svojem učitelju PIANCIANIJU je pisal: „Življenje pisateljevo in učenjakovo je učenje. Njegova dela so knjige.“ Te besede veljajo tudi o njem. V 28 letih je spisal okoli 800 razprav in knjig, tako da je vsakih štirinajst dni zasnoval novo razpravo, osvetlil in razložil novo znanstveno vprašanje. Ob Euler-jevi smrti je pisal Coudoret: „Nehal je živeti in računati“, o Secchiju bi lahko rekli: „Nehal je živeti in opazovati“. Celo svoje življenje je delal in molil. Svoje duhovske dolžnosti je vestno izpolnoval, vsak dan je maševal, opravil brevir in molil sv. rožni venec. Vera mu je bila mati znanosti. S svojim življenjem je ovrgel princip modernih učenjakov: Kjer se začne vera, se neha veda. Njegovo knjigo „Solnce“ in „Enotnost naravnih sil“ primerjamo lahko z Humboldtovim „Košmos“. A kaka razlika! Humboldt se skrbno ogiblje božjega imena, kakor bi se ga bal, Secchi povečuje Boga v svojih delih: Humboldt in Secchi sta si v tem oziru kakor luč in tema, dan in noč.

S Secchijem je izgubila katoliška cerkev največjega učenjaka. Zaslovel je po svetu s svojimi iznajdbami in knjigami. Iznašel je meteorograf, spektroskop in helioskop. Njegova najimenitnejša dela so: „Solnce“, „Zvezde“ in „Enotnost naravnih sil“. V svojih spisih zagovarja atomizem, vse naravne pojave razlaga mehanično do skrajnosti. Od svojih

tovarišev pa se loči v tem, da logično sklepa na Boga, Stvarnika krasne narave. V svojih spisih odločno pobija darvinizem in materializem. J. S.

Zgodovino Leona XIII. piše grof Soderini. Papež Leon XIII. mu je že dal v uporabo razne podatke iz svojega življenja, ki so doslej še neznani, in kardinal Rampolla mu je prepustil v poročevanje mnogo važnih listin, tako da bo Soderini mogel sestaviti natančno sliko Leonovega pontifikata. Marsikaj je napisal že, ko je bil papež še živ, a ta ni hotel nikdar prebrati, kar je Soderini o njem napisal, da varuje pisatelju popolno prostost.

Doslej neznano Rubensovo sliko so našli v posesti avstrijske vladarske rodbine. Slika ima znak: „P. P. Rubens 1630.“ Nekoliko jo bodo restavrirali in potem izročili umetniškemu muzeju.

Leonarda da Vincijska slava slika „Zadnja večerja“, katera je napolnila Goetheja s tolikim občudovanjem in katere posnetki so razširjeni po celem svetu — je izginila. Leonardo da Vinci je naslikal „Zadnjo večerjo“ na steno obednice v samostanu „Santa Maria della Grazia“ v Milanu. V teku stoletij je slika zelo trpela. Menihe so izgnali iz samostana, kateri je moral služiti raznim namenom. Novi stanovalci niso imeli zmisla za umetnost. Zdaj je v bivšem samostanu italijanska vojašnica. Vlada je obednico odločila od vojašnice, da so hodili tujci in ljubitelji umetnosti občudovat Leonardovo sliko. Zdaj pa se je stena podrla in z njo je izginila ena najimenitnejših slik, kar jih je ustvarila umetniška roka.

Ignacio Zuloaga. Španska slikarska šola, katera se ponaša s slavnimi imeni Velasquez, Murillo, Zurbaran, je dobila zopet mladega umetnika, ki je dosegel svetovno slavo in katerega slike so že v najboljših evropskih galerijah. Ta je Ignacio Zuloaga, star šele 33 let. Njegovo ime je znano šele malo časa. L. 1900. je poslal Zuloaga dve sliki na pariško svetovno razstavo. A tam so jih — zavrnil. Urednik španskega oddelka jih ni smatral za vredne, da bi jih razstavil. Nato pošlje Zuloaga isti sliki na razstavo „Libre Esthetique“ v Bruselju. Tu sta zbudili veliko pozornost in sta zdaj obe v umetniški galeriji. Tako se včasih motijo estetiki. Zuloaga slika življenje španskega ljudstva. Vsi tipi so popolnoma španski. Umetnik visoko čisla stare španske slikarje in je nabral mnogo njihovih slik v dragoceno zbirko.

Edvard Grieg, slavni severni skladatelj, je pred kratkim praznoval v Bergenu svojo šestdesetletnico. Izmed njegovih skladb je znana zlasti „Solveigova pesem.“ Njegov rojak Sjorgen, znan po simfonijah in narodnih napevih, je praznoval svojo petdesetletnico.

Imenitna pesnica je japonska kraljica. Zanima se za vsa umetniška in slovstvena dela, posebno za izobrazbo ženske mladine.